

Nemes Nagy Ágnes

1922-1991

*„tanulni kell magyarul és világul,
tanulni kell mindazt, ami kitárul,
ami világít, ami jel:
tanulni kell, szeretni kell.”*

Tanulni kell

A Baár-Madas centenáriumi logója

NEMES NAGY ÁGNES 100

ETIAM NOSTRA

ETIAM NOSTRA

A logóban szereplő latin „*etiam nostra*” jelentése: ‘a mienk is’.

Mire is utal az, hogy Nemes Nagy Ágnes kicsit a mienk is?

Arra, hogy a 100 éve született költő iskolánk növendéke volt, és nagyon szerette alma materét, egykori iskoláját.

Arra, hogy a mostani Baár-Madasban, a centenáriumi évben mindannyian különösen büszkék vagyunk az egykori növendékekre.

Nemes Nagy Ágnes fiatalkori képe

Névjegy

1922. január 3-án született partiumi református értelmiségi családban.

A szülők Budapestre költözve kerestek megfelelő iskolát kiváló intellektusú, művészeteket kedvelő lányuknak. A rózsadombi református leánynevelő líceumot választották, azaz a Baár-Madast.

Költői tehetsége hamar megmutatkozott. A Baár-Madas akkori költő-igazgatója, Áprily Lajos támogatta is annak kibontakozását.

Érettségi után bölcsészkaron folytatja tanulmányait: magyar–latin–művészettörténet szakon szerzett diplomát 1944-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen. Igazán azonban csak a költészet vonzotta.

Férjével, Lengyel Balázssal beindította a csupán két évig megtűrt, részben nyugatos utódnak szánt *Újhold* folyóiratot 1946-ban.

Szoros barátságot ápolt a hatalmi tiltások időszakában is a hosszas hallgatásra kényszerülő alkotótársakkal: Pilinszkyvel, Ottlikkal, Mándy Ivánnal, Weöres Sándorral, Szabó Magdával, Mészöly Miklóssal és Polcz Alaine-nel.

Olykor tíz évet is kellett várnia újabb kötetének megjelenésére: az indulás, a *Kettős világban* (1946) után a *Szárazvillám* (1957), a *Napforduló* (1967), aztán a nagy alakú *A lovak és az angyalok* (1969), a *Között* (1981) és a megindult életműsorozatban *A Föld emlékei*. Miközben a *Bors nénit* és a *Szökőkutat* már az egész ország ismerte. Gyermekverseket tudniillik a megtúrt szerzők is írhattak.

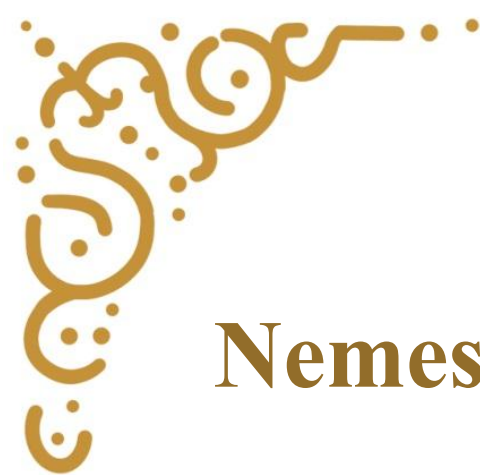
Munkásságáért 1983-ban Kossuth-díjjal tüntették ki.

Hosszan tartó betegség szenvedéseit átélve 1991. augusztus 23-án hunyt el.

Síremléke a Farkasréti temetőben

Nemes Nagy Ágnes és a Baár-Madas

A partiumi református értelmiségi családból származott szülők Budapestre költözve kerestek megfelelő iskolát kiváló intellektusú, művészeteket kedvelő, érzékeny, kíváncsi, szép és okos lányuknak. A rózsadombi református leánynevelő líceumot választották.

1932-től 1939-ig jár a Madasba

7 évig járt az akkor 8 évfolyamos oktatást kínáló intézménybe (1932-1939).

„II. gimnáziumból mentem IV.-be úgy, hogy nyáron elvégeztem a III.-at, és ősszel vizsgáztam. A tanárok ugyanis közölték a szüleimmel, hogy nyugtalanítom az osztályt, mert egyáltalán nem figyelek, mert firkálok, mert ásítózom – valamit csinálni kell ezzel a gyerekekkel”

A kitűnő tanuló és a kitüntetéssel érettségiző

A korabeli évkönyvek összesített eredményeket közölnek a növendékek előrehaladásáról.

Nemes Nagy Ágnes szinte mindig 1-es minősítést kap minden tantárgyból az összegzések szerint. (Az akkori 1-es egyenlő a mai 5-össel!)

1939-ben pedig kitüntetéssel érettségizik.

Az évkönyvekben dokumentált eredmények

64

II. B) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *dr. Muzsnai Ágnes*

A tanuló neve	Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Földrajz	Természettud.	Meenyírószó	Rajz	Késmunka	Ének	Testgyakorlás	Német társalg.	Francia társalg.	Zene	Ir. dolg. külf.
Bakos Ilona ref.	1	2	3	3	2	2	3	3	1	2	1	fm	—	—	—	2
Beermann Julianna ref.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	—	—	—	1
Belesák Zsuzsanna ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Bogya Klára ref.	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	2	1	—	—	—	1
5 Császár Ida ref.	1	1	2	3	2	1	3	3	1	1	1	2	—	—	—	1
Döry Ervinke ref.	1	1	2	2	1	2	2	1	1	2	1	—	—	—	—	1
Epstein Judit ref.	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1	1	fm	—	—	—	1
György Ida b. ref.	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2
Hary Klára ref.	1	1	2	2	1	2	2	3	1	1	2	2	—	—	—	1
10 Kelemen Erzsébet ref.	1	2	3	3	3	3	2	3	2	1	2	1	—	—	—	3
Kisfaludy Puka Judit r.k.	1	2	2	3	2	2	3	3	1	2	1	2	—	—	—	1
Kósa Éva b. ref.	2	1	3	3	2	1	2	3	2	2	2	2	1	1	2	3
Lengyel Anna ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	—	—	—	1
Lichtmann Margit ref.	1	1	3	2	1	1	2	1	1	1	2	2	—	—	—	2
15 Mattyók Anna ref.	2	2	3	3	3	1	2	3	3	3	2	3	—	—	—	2
16 Mattyók Anna ref.	2	2	3	3	3	3	1	2	3	3	3	3	3	3	2	3
Mattyók Piroška ref.	1	1	2	3	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2
nemes Nagy Ágnes fb. ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
sarkadi Nagy Izabella ref.	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	5
Sáros Katalin izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Schaffer Magda fb. r. k.	1	2	3	3	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1	1	2
25 Schmedeg Zsuzsanna izr.	1	1	3	2	2	2	2	3	2	1	2	1	—	—	—	3
Szabó Mária b. ev.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	fm	1	1	2	3
Tasch Edit ref.	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Ugrik Aliz ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
<i>Magántanulók:</i>																
Haentjens Henriette ref.	—	1	3	2	1	1	2	3	2	1	—	—	—	—	—	2
Kiss Gabriella ref.	—	1	2	2	3	1	1	2	1	1	—	—	—	—	—	2
Sándor Anna ref.	—	1	3	2	3	2	2	3	2	1	—	—	—	—	—	2

Az évkönyvekben dokumentált eredmények

IV. B) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: Bodolay Erzsébet.

A tanuló neve	Magyaréret	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mélység	Rajz	Kézimunka	Ének	Tengyelkedés	Gyorsaság	Német társalg.	Francia társalg.	Angol társalg.	Zene	fr. dolg. kül.
Akots Róza b. ref.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Agoston Éva izr.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Akontz Sarolta ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Baranyay Magdolna ev.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
5 Barát Éva izr.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Bató Éva izr.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Becker Ibolya ref.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Borosnyay Katalin ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bunyevác Zsuzsanna ev.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
10 Császár Pálma ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Czerman Gizella ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Diener Margit ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Dominits Márta r. k.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Fischer Ilona ev.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
15 Gelléri Alice ref.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Gézi Klára ref.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Gráf Jolán ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Györi Margit ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Henszelmann Lilla b. ev.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
20 Hrabovszky Anna r. k.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Jankovich Éva ev.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Katona Anna ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kirschner Alice ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kovács Gabriella b. ev.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
25 Kovács Mária r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kristóf Márta bapt.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Mattyók Éva ref.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Muraközy Piroška ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Muszka Juliánna ref.	2	2	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
30 Nemes Erzsébet ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Nemes Nagy Agnes fb. ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ondrus Edit r. k.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Orbán Éva ref.	1	1	2	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Magántanulók:

gr. Kornis Gabriella ref.
Ocskay Zsuzsanna ref.

Az évkönyvekben dokumentált eredmények

73

A b) csoport (VIII. b. osztály).

A vizsgálat elnöke Vargha Tamás egyházkerületi tanácsbíró, ref. lelkész, kormányképviselője dr. Pongrácz József pápai ref. theol. akadémiai tanár.

Az írásbeli vizsgálatokat 1939. május 15., 16., 17. és 19. napjain, a szóbeli vizsgálatokat június 20–23. napjain tartottuk meg. Írásbeli és szóbeli vizsgálatot tett 29 jelölt.

Írásbeli tételek:

I. A magyar nyelvből és irodalomból: 1. Küzdelmek az ember körül és az ember küzdelmei Madách Imre Az ember tragédiája c. művében. 2. Hőgépek.

II. A német nyelvből és irodalomból: Magyar munkások Németországban. Töredék egy naplóból. (Az „Egyedül Vagyunk” c. folyóirat 1939. február havi számából, vitéz Benczós Miklós cikke.)

A vizsgálat eredménye:

Kitüntetéssel érett 6 jelölt (20.69%): Akontz Sarolta, Borosnyay Katalin, Kovács Mária, Muraközy Piroska, Nemes Nagy Agnes, Porgesz Borbála; jelesen érett 2 jelölt (6.90%): Hrabovszky Anna, Zelovich Judit; jól érett 11 jelölt (37.93%): Baranyi Teréz, Barát Éva, Becker Ibolya, Boronkay Aranka, Fekete Katalin, Graf Jolán, Hadfaludy Zsuzsanna, Orbán Éva, Rozsnoky Etelka, Szentgyörgyi Éva, Tóth Berta; érett 9 jelölt (31.03%): Baranyay Magdolna, Bercezy Ágoston Éva, Dunás Varga Alice, Géczy Klára, Győri Margit, Henszelmann Lilla, Katona Anna, Nemes Erzsébet, Tatár Klára; egy tárgyból javító érettségi vizsgálatra utasította a bizottság Kovács Gabriellát (3.45%).

A szóbeli vizsgálatot tett 8 jelölt ezek közül Agnes, Porgesz Borbála jeles; Borosnyay Katalin, Szentgyörgyi Éva jó; Boronkay Aranka *elégséges* eredménnyel.

„Egy iskolával álmodom”

Az egykori Baár-Madas

Diákként

Fent: Osztálykép az 1930-as évekből.

Balra: Nemes Nagy Ágnes (véltetően a kép közepén) Áprily Lajos igazgató társaságában

A két kép családi tulajdon, rendelkezésre bocsátotta Péterfy Sarolt

Vallomások a Baár-Madasról

„Olyan fontos volt életemben a középiskola, mint a múlt századi angol regények szereplőinek. A Baár-Madas református leánylíceum a Rózsadombon volt található, a város egy szép villanegyedében. Úgynevezett előkelő iskola volt, de volt benne valami a régi kálvinista kollégiumok szelleméből is.”

„Az én középiskolám a Baár-Madas református leánygimnázium volt. Nagyon jó iskola, már csak azért is, mert Áprily Lajos volt az igazgatója, az első eleven költő, akit ismertem. Azzal a természetes következménnyel persze, hogy kamaszkorom idején rengeteg sok „Áprily-verset” produkáltam. Szerettem ezt az iskolát, a tanárokat, a sárga padokat, a nagy kavicsos udvart, ahol tornáztunk. Szerettem a gesztenyefasort, szerettem a kertet, a rózsákat, a tavirózsákat a kis tavakon.”

„Az én középiskolám a Baár-Madas református leánygimnázium volt. Nagyon jó iskola, már csak azért is, mert Áprily Lajos volt az igazgatója, az első eleven költő, akit ismertem. Azzal a természetes következménnyel persze, hogy kamaszkorom idején rengeteg sok „Áprily-verset” produkáltam. Szerettem ezt az iskolát, a tanárokat, a sárga padokat, a nagy kavicsos udvart, ahol tornáztunk. Szerettem a gesztenyefasort, szerettem a kertet, a rózsákat, a tavirózsákat a kis tavakon.”

Nemes Nagy Ágnes: Iskola

Bevallom hát, nem tagadom:
egy iskolával álmodom.
Hogy szemérmesen fátyolozza,
de ringatja az alkalom.

Az óriási labdatér
a régi labdát dobja ki,
s kavarnak a régi izmok,
a másodpercek szobrai.

Az ifjú ház magasra szökken,
vadszőlő futja friss falát,
s a szók megérnek, mint a fürtök:
kert. Eszme. Labda. Ifjuság.

S mint égi szél himbálja padlás-
zúgban a szőlő-sorokat,
agyamban éjjel megforognak
a töppedő, fürtös szavak.

A Baár-Madas

NEMES NAGY ÁGNES 100

ETIAM NOSTRA

A prezentációt készítették:

Berkesiné Berényi Eszter (szöveg)

Földesi Gergely (dizájn)